

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Hősök emléke.

Debreczen, augusztus 1.

(K. B.) Hanyatló félben volt már a magyar szabadságharcz ügye. Az ellenség mindenfelől elárasztotta hazánkat; Erdély elveszett. Bém hadseregét Segesvárnál szétverték az oroszok, az osztrák hadak nyugot felől, az orosz hadak pedig észak felől közeledtek Debreczen felé.

A diadalmak napjai elmúltak. Nem zengett többé a büszke harci jelszó: »Erdély!«, — hanem e helyett hátrált a magyar sereg, folyvást szűkebb térre szorítva. Egyedül a tiszántúli országrész volt még az, melyet a nemzet magáénak mondhatott, az ország többi részét az ellenség hadai tartották megszállva.

Csüggedés vett erőt a szíveken s e csüggedés a fővezértől származott, ki nem bizott többé a nemzeti ügy sikerében. Pedig még nem volt minden elveszve. A kétségbeesés hatalmas fegyver, melylyel diadalmaskodni lehet, ha akad olyan ember, ki e fegyvert használni tudja. Megmutatta a magyar sereg Zsolcánál, hogy mire képes, bebizonyította, hogy bátran szembe-száll az oroszokkal is s van bátorsága két nagy hatalom hadseregeinek ellenében fölvenni a harcot. Az a »csodálatos ifju sereg«, mely örök dicsőséget szerzett a magyar névnek, nem mondott le a győzelem reményéről még akkor sem, midőn az orosz hadak átkeltek a Kárpátokon, a veszéllyel együtt nőtt bátorsága; Branyiszkö, Isaszegh, Szolnok, Buda, Vác, Komá-

rom, Nagy-Sarló hősei szembe-szálltak volna a félvilággal, de lángeszű vezérük volt az, ki elcsüggedett s példája leverőleg hatott az egész sereg lelkesedésére.

Annyit pedig még az oroszok betérése után is el lehetett volna érni, ha összeszedte volna a szétszórtan harczoló magyar hadakat, melyek hozzá voltak szokva a diadalhoz, hogy egy nagyobb csapást mérve az orosz seregre, legalább tisztességes békét lehetett volna kötni s elmaradt volna a világosi gyásznapi s elmaradtak volna a hozzá kötött gyászos emlékek.

Debreczen alatt nyílt legkedvezőbb alkalom arra, hogy Görgey az orosz sereget megalázza, tönkre-verje. Ő azonban tekintélyes hadseregével tétlenül időzött V.-Pércsen, midőn Debreczen síkján megdördültek az agyuk.

Nagy Sándor maroknyi hada orosz-láni bátorsággal küzdött. A fiatal tüzérek óriási pusztítást tettek az orosz sereg soraiban, sok orosz megkóstolta a magyar kard erejét s a rónán, melyet az augusztusi nap tüze égetett, halommal feküdtek az orosz halottak és sebesültek.

Tízszeres tulerőt azonban a vitézség nem győzhet le. A Leonidások és Zrinyiek elszántsága dicsőséget igen, de diadalt nem arat. A Nagy Sándor hőseit is elnyomta a tulerő s estére az orosz sereg bevonult Debreczenbe, rabolva és pusztítva muszka-módra.

A szabadság zászlója lehanyatlott, a mint a szabadsági törekvések városa, Debreczen, orosz kézbe került. Tizenegy

nappal a debreczeni csata után Görgey Világosnál letette a fegyvert, — holott mily más fordulatot vehetett volna a szabadságharcz ügye, ha Görgey aug. 2-án V.-Pércsről Debreczen alá siet s közbe vág azon pillanatban, midőn a Nagy Sándor hadserege az oroszok hadirendjét megbontotta!

Azok a hősök, kik a debreczeni honvéd-temetőben alusszák álmaikat, bizonyára azon tudattal zárták le szemüket, hogy életük árán a győzelmet vették ki. E tudat édesíti meg siri álmaikat s ad nekik édes, nyugodt pihenést.

Zöld sirhalmuk felett zászlós kopját lenget a szél s bölintgató ákácok hintenek árnyat a hősök nyughelyére. A kegyelet kizarándokol e sírokhöz, virággal, koszorúval ékíti föl azokat.

Az ő haláluk tanítson bennünket hazaszeretetre, az ő példájuk lelkesítsen bennünket, ha ismét hi a haza!

Az eszme nem halt meg velök s él szívéinkben a hit és remény, hogy a szabadság, melyért ők elhunytak, előbb-utóbb diadalmat ül; hisszük és valljuk, hogy lesz még egyszer ünnep a világon!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése július 30-án.

A csütörtöki ülést kizárólag a függetlenségi párt szónokai vették igénybe. A vitát Simonffy János kezdte, s Irányi Dániel folytatta, kimutatván, hogy a nemzet többsége nincs a reform mellett, s hogy a függetlenségi párt a legerélyesebb küzdelemre van kötelezve

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Uj nemzedék a honvéd-sírokon.

— 1891. aug. 2. —

A régi gárda nem tört meg, de hull,
 Hull, mint a csillag néma éjszakán;
 Aluszsza álmát háborítlanul
 Annyi lezajlott hányatás után.
 De nyomtalan nem tűnik el soha,
 Ki szép honáért küzdött s véreze,
 Bár hamvait takarja sír-moha,
 Magasba tör ki honfi érdeme.

Boldog szabadság eltető leheben
 Fürdik nyughelyén minden fű s virág,
 Ki oda lép, sarut leoldva lépjen,
 Mert szent e föld, egy dicsteljes világ...
 A függetlenség régi és jövőbe
 Ható eszméje lángol e felett;
 Ki ide lép, fogadja föl előre
 Hogy ez eszmében hisz, remél, szeret!

Negyvenkettő az évek láncszeme,
 A mely a nagy napokhoz már csatol,
 Midőn futott a jog vad ellene,
 Miként orkán előtt a ronda por.

Honvédeink kivívták ős Budát,
 Ur lón saját honában a magyar.
 — S a hon szívéen e rémhir jajdul át:
 Közelg a muszka, fegyvert csak hamar!

Hiába lón az ájtat szent szavával
 Hirdetve a nép-milliók között:
 »Vad ellenség készül a támadással!«
 Nem gátolhatók, rémes serge jött,
 Jött, mint borulat termékeny mezőkre
 S méhében hordá a nehéz vihart:
 Nyomán zsarnokság átka kelt erőre,
 A szebb jövő reménye is kihalt.

Igy ujult föl a régi kor megint,
 A hősi tettek rendítő kora.
 Leonidászra a ki áttekint,
 — Válassza bár évezredek sora,
 Meglátja, mint küzdött e hősi nép
 Apáitól öröklött szent jogért,
 Bár két hatalom súlylyal közbelép,
 Ephialt' nélkül czéljához nem ért...

Nagy Debreczennek termő rónasága
 Te érezéd e küzdelem hevét,

*) Hivatalból közzétett ima kezdő szavai 1849-ben. Szerző.

Midőn az ágyu mérgesen dobálta
 Élet-kiirtó lángját szertesztét,
 S a hadvezér kényelmes távolában
 Nyugton hallgatá az ágyudőrejt,
 Legyen elárult nemzete hazátlan!
 Fásult szívéből még sohajt sem ejt.

Ti voltatok ott hős felistenek
 Élő falként szabadság védnöki,
 Szemeitek bátran tekintenek
 Az ágyura, mely a halált nyögi.
 Nem mert üldözni cserkesz és kozák,
 Szívveretek lángolt magasba fel.
 Kik éltöket vitézül áldozák,
 Halálukkal rémitenek, ha kell!

Győztes ellenség ronsolt táborára
 Az áldozó nap véresen ragyog;
 Vesztett csatával honfi szive árva
 S a zord jövő derétől megfagyott.
 A védtelen városnak néma arca
 Kinban vonaglik a rablás alatt,
 Markolatig dőfé a tör, — sa sarczra
 Esdő hangot rebegni sem szabad.

Mi történt aztán? A történelem
 Ne ismétlje soha így magát;

nemesek meggyőződése, hanem becsülete által is. Az utolsó szónok Győry Elek volt.

Simonffy János hosszabb beszéd kíséretében fejté ki, hogy a közigazgatásnak önkormányzati alapon való javítását óhajtja s ezért a szakasznak Helfy Ignác indítványa értelmében való módosítását pártolja.

Irányi Dániel gr. Apponyi Albert beszédével szándékozott foglalkozni; minthogy azonban elvtársai közül ezt többen megtették, szándékától eláll s inkább a miniszterelnök beszédével foglalkozik, a ki azt mondta, hogy a képviselőházhoz benyújtott kérvények alatt többször fordul elő ugyanaz anév s meglehet, hogy sokan nem is tudták, hogy mit írnak alá.

Gróf Károlyi Gábor: Kochmeister sem tudta, hogy mit ír alá.

Irányi Dániel kijelenti, hogy értesülése szerint ki volt adva a felszólítás, hogy a kérvényeket mindenki sajátkezűleg írja alá. S ez meg is történt. A kik a kérvényeket aláírták, tényleg pártolják is azt, a mi bennük foglaltatik. Tovább foglalkozva a miniszterelnök beszédével fejtegeti, hogy míg a kormány az alkotmányt befejezettnek és változhatatlannak tartja, addig a függetlenségi párt, okulva a multak tapasztalataim, tart tőle, hogy az alkotmány megújabb támadásoknak lesz kitéve. S épen ezért feltékenyebb a nemzet jogai iránt.

A megyék a multban a legnagyobb lelkesedést mutatták az alkotmány védelme tekintetében, ezt senki sem tagadhatja; s nagyon nagy kérdés, hogy a kinevett tisztviselők a helyi viszonyok ismerete nélkül képesek lesznek-e a megtámadott alkotmány védelmében sikeresen sikra szállani. A miniszterelnök beszéde végén igen meleg felszólítást intézett a függetlenségi párthoz, hogy ne veszélyeztesse eljárásával a kisebbségnek is drága kincsét: a parlamentarizmust. Támogatta e kérését azzal, hogy a parlament kétharmad többsége a javaslat mellett van.

De vajon a nemzet többsége is mellette van-e a javaslatnak? Aki csak távolról is ismeri a mi választásainkat, nem merné azt állítani, hogy a parlament többsége a nemzet többségét jelenti. Hisz ezért kellett most a kuriai bíráskodásról szóló javaslatot beterjeszteni! A kormánynak hatalmában van a parlamentet feloszlatni s új választásokat elrendelni. Hát tegye meg ezt, ha veszélyeztetve látja a parlamentarizmust. A mindenhatóság koronás főnek sem, de annál kevésbé lehet

Világosvárnál sötét éjjelen...
Az árulás viszhangja jajgat át...
Gyászkönyv esillámlik fatyolán Aradnak,
Hol a diesó tizenhárom kimult.
Fut az idő, de a sebek maradnak
Gyászos tanukul, s ujjongó kimul...

Negyvenkét év új nemzedékre hint
Életre hívó férfias sugárt.
Minden gyermekből férfi lett megint
S a férfinak küzdelem nem árt.
E lombha század vénülő alak,
Gyorsan rohannak unott napjai.
Új nemzedék szólj: „Im felváltalak
Hazám egykoron hősi nagyjai!”

Nyugodjatok a sírbolt padmalyában
Ti névtelen hősök s félistenek;
Ha érzitek, hogy boldog s új világ van:
Szép Hadakutján, előtörjete!
Az eszme nélkül, melyet képviseltek,
Nem alkotunk mi sem jót, sem nagyot.
Oh minél előbb rendbe- sorba jertek
S függetlenségünk napja felragyog!...

(Debreczen.)

megengedve egy többségnek, melynek a nemzet akarata értelmében kell cselekednie.

Hogy példát hozzon fel: szabadságában állana-e a többségnek, vagy más többségnek a nemzetet az osztrákoknak kiszolgáltatni? Hát nem volna-e akkor joga, sőt kötelessége a kisebbségnek, hogy minden törvényes eszközzel küzdjön a többség akarata ellen? Igaz, hogy most nincs ilyenről szó, de a kisebbséget választóinak adott szava, mely meggyőződése és becsülete kötelezi a legerélyesebb küzdelemre.

S valóban különös az az elbánás, melyben a kormány pártja a függetlenségi pártot részesíti; ha az ország függetlenségét kívánja, ha a testi büntetés eltörleszt, a vallásszabadság behozatalát sürgeti, akkor idealistának mondják, s ha a nemzet jogait a többséggel szemben is védi, akkor reakzionárius. Hát ki indítványozta a választási visszaélések megbüntetését s ki hozta szóba a munkások sorának javítását? Másrészt ki csempeszte be a feketesarga jelzőszókat, ki tette kötelezővé a német nyelvet, ki ellenzi meg ma is a vallásszabadság behozatalát, ki halasztotta máig a kuriai bíráskodást s ki akarja most a tisztviselők kinevezését behozni? Mikor a tények így bizonyítanak, akkor a magyar nép tudni fogja, hogy mely zászló alatt találja az igazi szabadságot s a maga igaz, önzetlen barátait. A szakaszt nem fogadja el, hanem pártolja Helfy Ignác módosítványát. (Hosszas, élénk éljenzés a szélsőbalon.)

Győry Elek: A miniszterelnök beszédével foglalkozik. Szapary azzal, a mit szédán a Damoklesz kardjáról mondott, nyíltan beismerte, hogy e javaslatnak nem a közigazgatás javítása az igazi célja, hanem az, hogy a tisztviselők fölé oda függeszse a Damoklesz kardját s egészen a központi kormány hatalma alá ejtse őket. Erősebb kritikát egy javaslatról nem lehet mondani, mint a miniszter tette, midőn azt mondta, hogy az első szakasz tulajdonképpen felesleges a javaslatban. A kormány azt hiszi, hogy a függetlenségi párt most taktikázik, pedig a párt kötelességét teljesíti. Beszéde végén gr. Apponyi Alberttel polemizál s azt állítja, hogy ez a javaslat a nemzet elpuhulására vezetne. Idegen zászlót akarnak a nemzet várára tűzni. Éppen ezért nem is fogadja el a szakaszt, hanem Helfy Ignác módosítását pártolja.

A képviselőház ülése július 31-én.

Az 1-ső szakasz folytatólagos megvitatásánál elsőnek szólalt fel

Kemény Pal, aki ismételtén előadja a szakaszra vonatkozó aggodalmakat, amelyek alapján azt nem fogadja el, hanem hozzájárul Helfy módosításához.

Detrich Péter a szakaszt nem fogadja el, de visszautasítja az obstrukció vádját.

Ugron Gábor a különböző érdekek köreiről szól és minden egyes érdekkör helyes megvédésére a megfelelő közeg megalkotását tartja szükségesnek. Ha a közigazgatás az 1. szakasz alapján államosítottatik, akkor a helyi érdekek el lesznek hanyagolva, s azt végleges következményében az állam sínyli meg. De még a kormányzás szempontjából, az erők helyes felhasználása szempontjából sem szabadna az erők egy részét tétlenségre kárhozthatni. Az állam anyagilag sem képes minden feladat megoldását magára vállalni, főleg nálunk. Az önkormányzat szellemét nálunk nem csak az fejlesztette ki, hogy a mohácsi vész után Ausztriával kapcsolatba jutván, szükség volt egy erősebb nemzeti alaperőre, hanem a protestantizmus is, a mely az öntevékenység fejlesztését hozta magával. A vármegye egy kis egészet, egy kis társadalmat képez, annak kö-

telekeivel, a melyek közös tevékenységre ösztönöznek. A fővárosnak nincs ilyen társadalma, a minek hiányát elég súlyosan érezzük. Ezért sem szabad a megyét megsemmisíteni, hanem annak jó oldalait fejleszteni kell. Minthogy a köztevékenység egyik legnagyobb ingere ép a választás, azért azt a választást nem szabad megsemmisíteni. Azt mondják, hogy a közigazgatás rossz, de kérdés, vajjon a választás-e ennek az oka? Utal Budapest példájára. — Vajjon a választók és főleg a kortesek nem befolyásolják-e megválasztott képviselőjüket, azért nem akarják eltörülni a képviselőválasztást? Poroszország a Napoleoni hádjáratok után csakis az önkormányzat alapján erősödött meg. A kinevezett tisztviselő a törvényt könnyör és irgalom nélkül fogja alkalmazni, míg a választott tisztviselő a törvényt tiszszigorú a helyi viszonyok tekintetbe vételével enyhítheti.

A közigazgatás javításának legfontosabb kelléke a törvénytisztelet fejlesztése, törvényekben meg kell szüntetni a kibúvókat. A népet nem kell folytonosan kiskorúnak hirdetni, ellenkezőleg nagykorúvá kell fejleszteni. Ha a miniszterelnök erőssé akarja tenni a magyar államot, akkor vivjon vissza minél több jogot a közös intézmények által lefoglaltakból. Példát hoz fel, hogy az egyiptomi alkirály szuverainitását nem ismerték el és állítja, hogy ép ily joggon a magyar király souverainitása is kétségbe vonható.

Elnök tiltakozik e felfogás ellen, a magyar király souverainitása kétségbe nem vonható.

Ugron Gábor utal arra, hogy Anglia és Amerika hatalmas fejlődését a jogok helyes felosztásának, önkormányzatának köszönheti. Magyarország közjogi helyzete még egy okkal több az önkormányzat fejlesztésére. Nem fogadja el a szakaszt.

Öt percznyi szünet után:

Csatár Zsigmond szól fel; neki nem kell az 1-ső szakasz sem. Kifejté, miként kellene a vármegyét reformálni. Pártolja Helfy módosítását.

A miniszterelnök alkuszik.

A függetlenségi párt szívós kitartása, a nemzet ellent álló ereje az államosítással szemben Szapary Gyula gr. kormányelnököt végre is megpuhitotta. Kapaszkodik fűhöz-fához. Meghívta Apponyit, Irányi Dánielt és Ugron Gábort egy külön értekezletre. Ez értekezleten följánlotta a közigazgatás államosítására vonatkozó törvény első fejezet 28 s z a k a s z á n a k gyors letárgyalása fejében a szünetet. A pártvezéreket nagy mértékben meglepte ez az ajánlat, kijelentették, hogy a maguk részéről nem nyilatkoznak ennek elfogadása felett, hanem pártértekezletre viszik a dolgot. Képviselői körökben az ellenzéki párt mindenik tagja megütődött azon, hogy egy kormányelnök ilyen alkudozással rontja a parlament tekintélyét.

BELFÖLD.

Niederpfeffern! Ismét Uselac századosról van szó. Uselacról, a kinek egyéb bábéjai mellé most kénytelenek vagyunk oda-tűzni a következetesség babéját. Mert ő következetes ember. Az „Egyetértés” írja, hogy Uselacnak nem első hasonló szereplése volt a főmei s kiténik az is, hogy már régebben is lelkesítette őt a „nieder zu pfeffern” gondolata. Az eset Triesztben történt pár év előtt, a mikor Uselac százados ott állomásozott ezredével. Történt, hogy egy este nagyon zajosan mulattak abban a külvárosi mulatókertben, mely tőszomszédságában volt Uselac örállásának. A láрма nem tetszett Uselacnak. Felszólitotta tehát a mulató népet, hogy rögtön hallgasson el s mikor az sem használt, azt vezényelte legényeinek, hogy töltsék elesre fegyvereiket. Verontás nem lett a dologból, a mely

meg is elég volt arra, hogy Uselacot büntetésből a Boszniában állomásozó ezredhez helyezték át. A Jellasiakhoz úgy került vissza megint, hogy Boszniában összezdült a polgári hatósággal s a differenciákat újabb át-helyezésével kellett elsimítani. Ime Uselac százados multja, a mennyiben az a közérdeklődésre is számot tarthat.

Országos népgyűlés Szent-István napján. Az orsz. függetlenségi partban egy nagyszabású gondolat foglalkoztatja az elmélet. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Szent-István napján a budapesti város-
ligetben egy nagy országos népgyűlést rendezzenek a nép jogai védelmének érdekében. E népgyűlésen való részvételre felhívandók lennének az összes megyék küldött képviselőitük útján. Itt igen természetesen nem a hivatalos vármegyéket kell érteni, hanem a jogait védő közönséget. Az eszme érik s valószínű, hogy rövid idő alatt látni fogjuk a kivitelre a tervezetet is.

Vegyes hírek. Képviselőjelölés. A Firczak Gyula lemondásával megürült nagybereznai kerület függetlenségi választói jul. hó 26-án tartott értekezletükön egyhangulag Drohobezky Gyula gör. kath. lelkészt s az ungvári tanítóképezde népszerű igazgatóját léptették fel képviselőjelöltnek. — Elhunyt képviselő. Svastics Gyula, a somogymezei marczali kerület orsz. képviselője, ki a mérsékelt ellenzéki párthoz tartozott, elhunyt. — A 48/49 emlékek kiállítására, melyet Hentaller Lajos orsz. képviselő és Fárnek Béla rendez a fővárosi vigadóban, augusztus hó 8-án vagy 10-én nyílik meg.

KÜLFÖLD.

Francia-orsz. barátság. A pétervári közsegtanács a francia hajóraj tisztjeinek tiszteletére a városházán fenyves estélyt rendezett. Az orosz és francia zászlókkal díszített városháza előtt a polgármester fogadta a vendégeket. A lakoman részt vettek a hadügyi, a belügyi és közlekedésügyi miniszterek is. A francia hajóparancsnokok elé oda voltak téve a város által ajándékozott ezüst serlegek. A lakoma folyamán Laboulaye francia nagy követ felköszöntötte a czárt. Pohárköszöntőket mondtak még a polgármester és Gervais tengernagy. A kikötőhelytől egész a városházáig óriási néptömeg gyűlt össze, mely lelkesült üdvriadallal üdvözölte a francia vendégeket.

Vegyes hírek. Ujságírók kongresszusa. Brüsszelből írják, hogy 1891. végén lesz száz éve, hogy Belgiumban az időségi sajtó létezik. A századik évfordulót megünnepelik, még pedig azzal, hogy nemzetközi ujságírókongresszust hívnak össze Brüsszelbe. A kongresszus szeptember hónap végére van tervezve. — Orosz kém Galicziában. Egy leMBERGI ujság jelentése szerint Przmynsben egy orosz kém fogtak a vārērdítések rajzolásán. Orosz gimnáziumi professzornak vallja magát. — A királyné kasszély a Korfu szigetén augusztus közepére készül el teljesen. Harmincz szoba van benne, nagy fényvel berendezve. Görög lapok jelentése szerint a királynét augusztus közepére vagy szeptember elejére várják Korfuba.

Ujdonságok.

*** Női kereskedelmi tanfolyam.** Azon nagy érdeklődés, melyet az intelligens közép osztály a Debreczenben felállítandó női kereskedelmi tanfolyam iránt tanusit, erkölcsi kötelességemmé teszi időről-időre az igen tisztelt nagyérdemű közönséget egyrészt a jelentkezők létszámáról; másrészt nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur ó exellentiaja által kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságával egyetértőleg a »női kereskedelmi tanfolyamok« számára f. 1891. évi márczius 15-én 59,258/1890. sz. a. kelt magas rendeletéhez mellékelve kiadott szervezetről felvilágosítást, illetve kellő tájékoztatást adni.

F. évi július hó 10-én ezen ügyben általam kibocsátott felhívás következtében a mai napig 26 növendék van nálam a női kereskedelmi tanfolyamra elő- vagy bejegyezve. — A jelentkezők közül Debreczenből 23, a vidékről pedig 3, vagyis összesen = 26. (1 Hajdumegyéből, 1 Biharmegyéből és 1 Szabolcsmegyéből.)

Tekintettel azon körülményre, hogy részint az idő rövidsége, részint pedig a városból fűrdőkön lételem vagy egyéb okok miatt távollevő szülék nem értesülhettek az általam 3 héttel ezelőtt ezen ügyben kibocsátott felhívás tartalmáról és a szóban levő tanfolyamra jelentkezés határidejéről; — ezen okoknál fogva, tekintetbe véve többeknek méltányos kívánatát, a bejelentési határidőt f. évi augusztus hó 15-éig meghosszabbítottam és addig nálam hivatalos helyiségemben, vár-utca 353. sz. alatt, a bejelentéseket elfogadom. — Együttal közlöm a női kereskedelmi tanfolyam szervezetének is rövid kivonatát.

Tanítandó tantárgyak. Könyvvitel, kereskedelmi számtan, kereskedelmi és váltóisme, irodai munkálatok és levelezés, aruisme, kereskedelmi földrajz, szépirás. A tanítás ideje 8 hónapig tart, nevezetesen október 1-től május 31-dikéig lehetőleg nappali órákban.

A felvétel feltételei: A női kereskedelmi tanfolyamba oly leány-növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola 4 osztályát, vagy a felső leány népiskolát legalább elégséges eredménnyel végezték el, és 18 évnél nem idősebbek. Akik fentebb említett osztályokról bizonyítványt fel nem mutathatnak, azok felvételi vizsgát tesznek a magyar nyelvtan és magyar fogalmazásból, a számtan és földrajzból.

Egyes figyelemre méltó esetekben a tanári testület és kir. tanfelügyelő ajánlatára a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter engedélyével 18 évnél idősebb nők is felvehetők. Felvételi vizsgáért a miniszteri tervezet értelmében 5 forint fizetendő.

A leánytanulók állandóan női felügyelet alatt állanak. E felügyeletre csak okleveles tanítónő alkalmazható.

A női keresk. tanfolyam a tankerületi kir. tanfelügyelő felügyelete alá helyeztetik, kihez az év elején tett intézkedésekről, a tanárok kvalifikációjáról, a tantervről és orarendről, általában minden az iskolát illető fontosabb körülményekről jelentés teendő. A tanfolyam feletti közvetlen felügyeletét az illető iskola helyi hatósága gyakorolja.

A kik sikerrel végezték a tanfolyamot, elbocsátó bizonyítványt kapnak az egyes tárgyakból nyert érdemjegyekkel. A bizonyítványt a szaktanárok, az igazgató, a vallás és közoktatási miniszter kiküldöttje és a kereskedelemügyi miniszter kiküldöttje írják alá.

Debreczen, 1891. augusztus 1-én.

Kiss József

kir. tanfelügyelő.

Mi a magunk részéről örömmel értesülünk azon sikerről, melyet a tanfelügyelő ur által kibocsátott felhívás elért s a közügy érdekében nagyon kívánatosnak tartjuk, hogy Debreczen város tanácsa szintén támogassa a női kereskedelmi tanfolyamot, mely hívatra lesz arra, hogy újabb kereset-forrást nyisson a nők számára s egyúttal a közművelődést is egy hatalmas lépéssel segíti elő. Szerk.

*** Szintársulatunk névsorát** a következőkben közli velünk az igazgatóság: Művezető: Rónaszéki Gusztáv rendező. Rendezők: Bács Károly, Balassa Jenő titkár, Fenyvessy Emil, Peterdy Sándor. Karmesterek: Delin Henrik, Czapek Péter. Működő tagok. Nők: Áldor Juliska, Áporkay Eszti, Áporkay Mariska, Barcs Aranka, Bácsné Maar Julia, Báthory Ilona, Berényi Irma, Dernői Ida, Fáy Piroska, Fejes Lidi, H. Komáromi Mariska, Kissné Árpássy Katicza, Kovács Fáni, Lányi Mariska, Lelle Piroska, Madurovits Zsófi, Madurovits Ilona, Pethő Julia, Püspökyné Szathmáry Julia, Réthy Laura, Rónaszékiné Ros-

tagni Irén, Szabó Etel, Tihanyi Katicza, B. Tóth Berta, Várnay Paula, Vertán Anna, Vertán Margit. Férfiak: Balassa Jenő, Bács Károly, Czako Vilmos, Ernyey Emil, Fekete Antal, Fenyvessy Emil, Hegedüs Gyula, Hunyady József, Imrey Ferencz, Kiss Ferencz, Kiss Pál, Kőszeghy Károly, Lantos József, Nagy József, Némethy József, Peterdy Sándor, Püspöky Imre, Rajcsányi István, Rónaszéki Gusztáv, Sárközy Árpád, Sólyom Lajos, Szabó László, Szendrey Mihály, Szilassy Imre. Táncczosnók: Egy magántánczosnó és tánczkar és tánczmester. Zenekar: A helybeli zenekar 30 embere. Ügyelő: Bánáthy Ede. Sugó: Bajkay József. Festő: Hellwig Albrecht. Festéktörő: Nagy Gábor. Kelekes: Tóth János 3 segéddel. Fodrász: Martinyi Lajos segédjével. Pénztárnok: Szabó Lászlóné. Szabók: Püspöky Imre, Szilágyi András, Gönczöl János. Menyhárt Lajos. Gépmester: Boránd György. Díszmester: Kun András. Asztalos: Szöllőssy Albert. Világosítók: Czinczár György, Főmős András. Fűtő: Szél József. Díszítők: Török József, Tóth Lajos, Kovács József, Nagy Dániel, Kovács Ferencz. Vasfüggönyhúzó: Szegedy István, Várkonyi Károly. 1 színházzsolga. 1 irodaszolga.

*** Kinevezés.** Dr. Kiss Dániel debreczeni gyakorló ügyvéd, az ifju jogász-nemzedék egyik kiválóan képzett tagja, jegyzővé neveztetett ki a debreczeni kir. törvényszékhez.

*** Lajos napja.** Kossuth Lajos nevénapját az idén szokatlan fényvel készülnek megünnepelni a fővárosban. Az ünnepet a teljes számban fönt időző függetlenségi párti képviselők fogják rendezni a jözséfvárosi polgári kör és egyéb polgári körök és asztaltársaságok tagjainak közreműködésével. Lajos napján nagy népgyűlés rendezését is tervezik a városligetben. — Kossuth Lajos ünneplésére készülnek ugyane napon az amerikai magyarok. Clevelandban, amaz északamerikai városok egyikében, hol a magyar elem legerősebb, rendeznek nagy ünnepet a nemrég fölépült Hungarian Hall-ban. Mint az Amerikai Nemzetőr-ben olvassuk, az ünnepre meghívták az egész amerikai magyarságot, valamennyi magyar egyesületet, s az ünnep czélja Lajos napja megülésén kívül az, hogy jövedelméből valamely alkalmas ajándékot vásároljanak, melyet felirat kíséretében az amerikai magyarság hódolata jeléül át fognak nyújtani Kossuth Lajosnak.

*** Nagyvárad ujjászületése.** Düs László, Nagyvárad város főjegyzése, indítványt nyújtott be a városi törvényhatóság bizottságához az iránt, hogy a város ünnepelje meg ujjászületésének 200-ik évfordulóját. Ez az évforduló nap 1892. június 6-án lesz, mert 1692. június 6-án, midőn a török hordak elhagyták Nagyváradot, Benkovics püspök háladó istentiszteletet tartott. Az indítványt a legközelebbi gyűlés fogja tárgyalni és bizottságot fog kiküldeni, hogy az ünnepet készítse elő.

*** A biharmegyei közkórház** volt gondnokát: Csillag Sándort, aki az ismeretes kórházi botrány ügyében le volt tartóztatva, mint Nagyváradról jelentik, vizsgáló bíró szabadon bocsátotta. A királyi tábla azonban nem hagyta helyben ezt az intézkedést és rendeletére újra letartóztatták Csillagot.

*** Levelek címzet nélkül.** Utóbbi időben árjegyzékeket, hirdetményeket tartalmazó nyomtatvány-küldemények kerülnek feladásra, melyek ugyan egyenként bérmentesítve vannak, de cím nélkül a következő módon vannak megjelölve, mint pl.: »Az ottani szabónak, cipészeknek stb. való szives kézbesítésre.« Minthogy ily küldemények kézbesítése a »Póstai tarifák« szerint ki van zárva, a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a felvevő hivatalok az ilyen küldeményeket ne továbbítsák, hanem adják vissza a feladónak, hogy esetleg, mint kézbesíthetetlen térti küldeményeket kezeljék.

* **A kegyelet ünnepe.** Az 1849. aug. 2-diki debreczeni csata egy gyászos kimenetelű epizódja a 48—49-iki dicső eseményeknek. A maroknyi honvéd sereg a tiszterte nagyobb erővel szemben rövid ellenállás után visszavonulni volt kénytelen. Azok, kik e pár órai, de egyik legvéresebb harcban elestek, itt nyugosznak közel a város falaihoz. Sirhalmukat a vérökkel aztatott föld zöld pászijja a kegyelet virág-koszorúja borítja, szellem-nyelvökön beszélve a hősök lelkeivel, hogy a hála s az imádat, még nem halt ki, szentlángja még tovább azoknak keblében, kiknek számára e szeretett edes hazát oltalmazak.

Augusztus 2-án évfordulója lesz a véres ütközetnek.

A tanuló ifjuság felemeli ismét, mint minden évben, az ünneplés zászlaját, sorakozzanak alája, kik a drága hamvak emlékének aldozni óhajtanak. — Azon neveltenek emlékezete, kik bámulatra ragadták a világot, kik vérök arán nemcsak elismerést, de dicsőséget, hódolatot szereztek a magyar névnek, — azok emlékezete: szent kötelességre hív, s mi kik büszken valljuk magyarnak magunkat, büszkén e hőöket magunkéink: ime most alkalmunk nyilván, most ismét, tegyük meg emlékök iránt kötelességünket s vegyük körül imádatul a drága sírt, hol dúló csaták után az Ó poraik nyugosznak, koszorúzzuk meg a halmot, mely nem a fájdalom szemfedele, de ragyogó dicsőség tanujale s büszkeségünk fenyes oltára.

Nemcsak a tanuló ifjusága, de a nemzet s legközelebbiről e város közönségének ünnepe e csata évfordulati napja, zarandokoljon ki tehát a szentelt porokhoz e város népessége egész teljességében, hol midőn leröjjük a kegyelet, a hála adóját, egyszersmind a drága tetemek felett tanuljuk meg igazán szeretni a hazát.

Az ünnepély programja a következő:

Előszó szakasz.

Gyülekezés d. u. 1/2 5 órakor a főiskola előtt.

1. Indulás 5 órakor a honvéd-temetőbe.
2. Rieger bucsudala (Béreczről visszanéz a vándor.) Énekl. a városi dalegyet.
3. Augusztus 2-ikán*, alkalmi költemény írta János s y Zoltán, szavalja D i ó s z e g i Mihály 3 th.
4. Győzelemről*, Hubertől, énekl. a városi dalegyet.
5. Emlékbeszéd, írta és felolvassa B á t o r i Gábor szenior.
6. Hymnus, Erkel Ferencztől, énekl. a városi dalegyet.
7. Bevonulás az emlék-kertbe.

Második szakasz:

8. Öseink emléke*, Hubertől, énekl. a dalegyet.
9. Kossuth csillaga*, írta H i r s c h Nándor, szavalja Nagy Kálmán 3 jh.
10. Szózat*, énekl. a dalegyet.

A rendező bizottság.

Az ifjuság fölkéri a háztulajdonosokat, különösen a nagy-hatvan-, nagymester- és kismester-utczán lakókat, hogy az ünnepély fényének emelése czéljából házaikat lo-b o g ó z z á k f ő l. — Pártunk tagjait pedig ismételve fölkérjük, hogy az ünnepélyen minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Gyülekezési hely: a függetlenségi kör. A honvéd-temető földszítéséről a kir. ügyészség gondoskodik.

* **A debreczen-füzesabonyi vasut,** mely ismét egy nagy, termékeny vidéket kapcsol össze Debreczennel s hoz közelebbi összeköttetésbe városunkkal, e napokban átadatik a forgalomnak. Azon alkalmából, midőn e vasut előmunkálatai folytak, kifejtettük, hogy mily nagy jelentőségű e vasut Debreczre nézve, már csak azért is, mert a Hortobágyon megy keresztül, melynek értékét nagyban emeli az, hogy ezentul könnyű lesz a közlekedés Debreczen világhírű pusztájával. — Felesleges most már ezen új vasut forgalmi s közgazdasági jelentőségét fejtegetnünk, hiszen mindenki, ki városunk fejlődéséért s nagy jövőjéért lelkesül, tudatával bír a debreczen-füzesabonyi

vasut nagy jelentőségének. Joggal ünnepelhet Debreczen, midőn e vasut átadatik a forgalomnak s halálával viseltethetik Csávo l s z k y Lajos orsz. gyűl. képviselő ur iránt, ki e vasut építésének eszméjét megpendítette s fáradszattal buzgalomával lehetővé tette, hogy az eszme tettet öltött. Az új vasut műtanrendőri bejárása, illetőleg megnyitása, augusztus 3. és 4-én lesz Lakatos Aladár kereskedelmi miniszteri titkár vezetése alatt. A megállapított program szerint a bejárást végző bizottság augusztus 2-án este érkezik a bizottság, honnan augusztus 3-án reggel kilencz órakor indulnak a bejárásra. Ohátón reggeli lesz, mit Debreczen városa ad a bizottság tiszteletére. Délután öt óra tájban érkezik a bizottság Tisza-Füredre, hol meghál. Itt Tisza-Füred város vendége lesz a bizottság. Augusztus 4-én a szarnyvonat bejárása következik Oháttól Polgárig, a hova 12 órakor érkezik a bizottság, melyet az egri fő-káptalan itt megvendéget. Polgárról egy óra után indul a bizottság Tisza-Füredre s onnan az új tiszai hidon keresztül Füzes-Abonyba megy, hova este 7 órakor érkezik s innen pedig Egerbe utaznak a bizottság tagjai. —

Az egri dalkör fölhasználja a vasut megnyitásának alalmát arra, hogy Debreczent meglátogassa. Az egri dalkör tagjai mintegy 56-an, hozzátartozóikkal együtt, f. hó 5-én d. u. 4. órakor érkeznek Debreczenbe, hol a hatvan-utczai pályaházban a debreczeni dalegyet tagjai fogadják őket. Megérkezés után az egri vendégeket kiviszik a Margit-fürdő-be, hol a debreczeni dalegyet vendégei lesznek, este pedig a nagyerdei vígadóban tiszteletükre dal-estélyt rendez a debr. dalegyet, melyen valószínűleg az egri dalkör is közreműködik. Ime máris azonnal meg lesz az új vasutnak azon jó hatása, hogy két magyar városnak, Debreczennel és Egernek közönségét, közelebbi érintkezésbe s barátságba hozza egymással!

Vasuti indulót irt Rácz Károly, a jó hírű debreczeni cigányprimás, a debreczen-füzesabonyi vasut megnyitására. Az induló Csávolszky Lajosnak van ajánlva s a zeneműből Rácz Károly egy példányt diszalbumba kötetett, mely Csávolszky Lajos arczképével van ellátva. A diszalbumot Rácz Károly holnap este nyújtja át Csávolszkynek a Bika-szállodában.

* **Veszedelemes találmány.** Egész Páris egy amerikai föltalálón mulat most, a ki szabadalmat kért — egy elektromos fűzőre. Ez az új találmány hivatalosan arra, hogy örökre biztosítsa a jó erkölcsök uralmát. A dolog abból áll: Ha valami vakmerő imádó karja meg találja nyomni ezt az érdekes rubadarabot, a fűző rögtön a lokomotívhoz hasonló fűtőt hallat. A feltaláló azt állítja, hogy már három leányának sikerült férjet találnia azáltal, hogy a fűző a kelő pillanatban mindig fűtött s az imádó érzelmeit így nyilvánosságra hozta.

* **Az 1848—49-iki emlékek** kiállításának rendezői több értékes festményt rendeltek meg oly czélból, hogy azokat a hűesebb s értékesebb tárgyakat beküldő kiállítók közt díjak gyanánt osszák ki a kiállítás befejeztével. E festmények közt Kollarznak két, igen sikerültnek mondható, képe van. — Az egyikben a Kossuth czeglédi beszéjét hallgató nagy közönséget látjuk, hogy mily lelkesedéssel és (a képen jól kifejezett) áhitattal vették őt körül a derék alföldi magyarok. Az előtérben állók közül többen leborulva hallgatják Kossuthot. E kép párja azt a híres jelenetet ábrázolja, mikor Kossuth czeglédi beszéde után másnap több ezer (minden fegyvert fogható) ember lelkesedve indul Pest felé kaszákkal, fejszékkel és ajkukon a Kossuth dallal. Azt állítják, hogy itt hangzott fel először a mi kedves nótánk, hogy: »Kossuth Lajos azt izente.« Szerzőjét ma sem tudjuk. E képeken kívül életnagyságu Kossuth mellképét olajba festve is kapnak mind-ama kiállítók, a kik nagyobb számú, vagy a kik egyes, de igen érdekes dolgokat küldenek. A többi kiállító is kap életnagyságu fénykép imitációt Kossuth képéből. Minden küldemény az 1848—49-iki szabadságharci kiállítás rendezőinek Budapestre a fővárosi vígadóba czimzendő.

* **Kochmeister báró multjából** néhány jellemző adatot mond el a Magyar Föld. A hetvenes évek vége felé hazafias érzelmű kereskedők több hirlapiróval szövetségbe mozgalmat indítottak a kereskedővilág magyarosítása érdekében. A mozgalom vezeterei körlevelet intéztek a kereskedelmi szaktestületekhez, ezeknek erkölcsi támogatását kérve. Kapott ilyen körlevelet a budapesti kereskedelmi kamara is. A körlevelet föl kellett venni a kamara ülésének napirendjébe, de Kochmeister báró, mint elnök, elejét vette annak, hogy a körlevélnek valami hatása lehessen. Indítványára a kamara kimondotta, hogy napirendre tér a körlevél fölött, mert »határozathozatalra nincs szükség.« Maradt minden a régiben. Körülbelül tíz esztendővel később ismét mozgalom indult meg a kereskedők magyar érzelmű kisebbsége közt, ezuttal az ellen, — hogy a budapesti áru- és értéktözsde nek német a hivatalos lapja. — Megint Kochmeister volt az, a ki furfanggal kikerülte, hogy a magyar börzének magyar hivatalos lapja legyen. A legközelebbi közgyűlésen a börzetaács által azt indítványoztatta, hogy a börze alapszabályaiból a hivatalos lapra vonatkozó pontot egyszerűen hagyják ki, mert a börzének hivatalos lapra nincs szüksége. A míg az ujság német volt, addig szükségesnek tartotta Kochmeister báró. Indítványát mngszavaztatta a közgyűléssel ezuttal is. — És Kochmeister báró még azt mondja, hogy az ő működése hazafisága mellett tanuskodik!

* **Filoxera irtó szer.** Szentáczis felfedezésről beszélnek Debreczenben. A filoxera irtó szert feltalálta volna egy itteni orvos, a ki Európában, Magyarországon, Krisztianiában, Szerpentineán, Afrikában, a jöremény fokán, Ausztráliában, kis Ázsiában, az ercingiani völgyben több éven keresztül hosszas elméleti és gyakorlati működés, alapos megfigyelés után szon meggyőződésre jutott, hogy az általa feltalált filoxera irtó szer csálhatatlan és az egész emberiség örömmel üdvözölheti azt. A földmívelési miniszterhez a feltaláló kérvényt fog intézni e tárgyban. — Mint halljuk, e szer oly egyszerű, mint a Colombus tojása s kezelése semmi technikai ismeret nem kíván. — Kíváncsian várjuk a további adatokat s nagyon örülnénk rajta, ha csakugyan sikerült volna az illető orvosnak a filoxera ellen biztos szert kitalálni!

* **A jég pótlása.** A legnehezebb kérdések közé tartozik nyáron ott, a hol jég nincs, az, hogy mi módon lehet gyorsan frömlő tárgyakat, élelmi szereket, különösen húst, hosszabb ideig a romlástól megóvni. Ennek több módja van. Először: Ételünk és italunk nyáron is friss marad, ha az illető üveget, illetőleg edényt pinczébe friss sós vízbe állítatjuk. Másodsor: Kövessük a japánai példáját, a ki a húst nyáron porcellán edényekbe teszük, annyi forró vizet öntenek rá, mely a levegőt nem boesátja át és a hús friss marad. Igen fontos szerepe van itt a forró víznek, melytől a hús felületén levő fehérje megolvad s a konzerváláshoz jelentékeny hozzájárul. Harmadsor: a vaj. Ez is sok gondot és kellemetlenséget okoz nyáron a gazdasszonyoknak. Egy okos angolnak az a praktikus gondolata támadt, hogy a vajhoz egy kis szénasavas nátront (szódát) kell tenni, mely ugy a friss, mint a sózott vajot megóvja a kellemetlen íztől, melyet akkor kap, ha a melegben hosszabb ideig áll. Három font vajra elég 3 1/2 drachma szóda. A friss vajból az irót előbb jól ki kell gyurni. A kellemetlen ízt bizonyos sav képezsi s ha ezt alkalinnal centralizáljuk, a kellemetlen íz rögtön megszűnik. Zsirhoz, szalonnához a szódát szintén használhatjuk.

* **Próba-szónoklat.** A halasi izraelita rabbi ma d. e. próba-szónoklatot tartott a szentanna-utczai izr. templomban. A próba-szónoklat az egyházközség tagjainak nagy tetszésével találkozott.

* **A kölcsönös-segélyző egylet** igazgatósága az egylet tagjaival tudatja, hogy a törvény által megszabott vasárnap szünetet következtében a vasárnap délelőtti tartott befizetések ezentul megszűnnek. A tagok kéretnek, hogy befizetéseiket szerdán és csütörtökön délután 3—5 óráig eszközöljék.

* **Tudomásul.** Az »Aranyasa« kávéház üzlet átvétel miatt egy néhány napig zárva marad. A megnyitás napját lapok és falragaszok útján fogom tudatni. Tisztelettel Winkler Mihály.

* **Tanulóul** egy 13—14 éves jó házból való fiú felvétetik Lőrincák László aranyműves üzletében.

Husarak megállapítva, s bejelentve 1891. július 29-től aug. 5-ig. 42 kr. Rác Gy. csapó-utca 587 sz. a., Bence Józsefnél csapó utca 703. sz. a. 44 kr. Rác Györgynél czepléd utca 2599. sz. a. 48 kr. Rác Györgynél csapó u. 528 sz. a. Kovács Jánosnál csapó utca 791. sz. a. 50 kr. Ungvári Andrásnál piac 1-ső szék. czepléd u. 55. sz. a. dedó u. 125. Mester u. 1113. Tanító utca 1392, csapó u. 3162 sz. a. Kovács J.-nál a hentes székben — a társaságnál Mester-utca 3655, Csapó utca 240. és 376 sz. a. könyök utca 374, kut u. 2323 sz. a. 52 kr. a mézáros társaság 18 székben, valamint a 3 izr. mézárszékben a piacon. Debreczen, 1891. jul. 28. — *Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.*

* **Ujabb szekták Oroszországban.**

Gyakran ultaltak már arra, hogy a szekták minő rohamosan szaporodnak Oroszországban. Bámulatos, hogy a tömeg minő könnyen hagyja magát újabb és újabb proféták által elragadni. A kiewi kormányzóságban egyszerre csak előáll egy paraszt, Krisztusnak mondja magát és híveket tud szerezni. Az egybegyűlt nép előtt egyik napon megpróbálja az »égbeszállás-t! Minden igyekezete dacára az »égbeszállás« nem sikerült mikor visszajutott a földre, a rendőség, mint tébolyultat bezáratta. Kiszabadulván újra hirdeti igéit, bár híveinek száma azóta lefogyott. Ez új vallás-felekezett főbjeit hárman alkotják, a kik az atya uris-tennek, isten fiának és a szent léleknek nevezik magukat. A közönséges halandókkal csak a kiválasztottak közvetítésével érintkeznek. Azokból, a kik az új szenthez hűtlenek lettek, egy másik paraszt új hitközséget toborzott össze, a kiknek tani azonban teljesen azonosak az előbbiekével, csak aniban térnek el, hogy az új megváltó a másikat Antikrisztusnak mondja. Krisztus maga, — ugymond, — még nem jött meg. A biblia képezi számukra az örök igazság szent forrását, de e mellett az új megváltónak a kinyilatkozásai isteni eredetűek. Ugy látszik, nagyon igaza volt a Grashdanin-nak, mikor botor büszkeséggel »barbár« oknak vallotta az oroszokat.

Közzgazdaság.

A szőlő peronosporája és a védekezés.

Irtá: **Domolhos Kálmán.**

A szőlőlevélpenész a filloxera után legnagyobb ellensege a szőlőnek, de távolról sem oly veszedelmes, mert tökéletes és olcsó ellenszere fel van találva s ha ezt alkalmazzuk, nem félhetünk kartételétől. De ha összedugott kézzel nézzük gazdálkodását: a mely évben fellep, termésünket megsemmisíti, sőt kihat a jövő évi termésre is, ha pedig egymásután következő években törjük szőlőinket, úgy a tőkek is tönkre mennek. Ránk nézve annyival veszélyesebb, mert a homoki szőlőket még gyorsabban ellepí; kedvez neki minden nedvesség s a homokon a nagyobb harmatozás jobban neveli, mint a fekete földön.

Miután szóba került, tehát mindjárt itt leszamolok azokkal, a kik azt beszélnek, hogy ez nem újabbkori betegség, hanem régen ismerik, nedves években mindig előfordult, semmit sem tettek ellene, még sem történt nagyobb kár, hogy ez holmi »ragya«, meg »hőütés« stb. a mely nevekkel illet a köznép mindenféle növény-betegséget.

Ezeknek nincs igazuk, mert e penészgomba nem hasonlítható semmi eddig általunk tapasztaltakhoz, habár külső megjelenésében a

felületes vizsgálódó előtt közönségesnek látszik is.

A tudósok ismerték már e betegséget régen és tudták, hogy Amerikában él, de azt is tudták róla, hogy a mi világrészünkön soha elő nem fordul. Hanem, ha a filloxera megengedte magának azt a passziót, hogy Európába átutazzék, úgy a peronospora is lábra kelt s 1879-ben megtalálták Franciaországban az Amerikából hozott szőlőkön; 1880-ban már országunk határán kopogtatott és 1882-ben az országunk nagy részén pusztított, ellenszerét még csak találgattak.

A peronospora élősdi növény, a szőlő levélen úgy jelenik meg, mint valami penész, a szőlőtövön először egy-két levélen felül barnás foltot látunk, ha az ilyen levelet felfordítjuk, hátulsó lapján, az erek mellett fehér penész csomókat látunk, mintha csaknem hófehér cukorpor volna ráhintve foltokban. A felső lapon a foltok gyorsan barnulnak, azután megszáradnak és a levélnek előbb a széle, azután egész fele felkunkorodva megszárad; még a másik fele zöld, de pár nap múlva egészen elszárad s azután nyelével együtt a vesszőről leesik.

Az a tört cukorporhoz hasonló penész a peronospora vitikolának nevezett gomba, melynek finom csirái a levegőben szétterjednek, különösen nagy viharok által felragadtatnak a levegőbe és messze vidékre elvitetnek.

Ha ezek a csirák száraz szőlőlevélre hullanak, úgy elvesznek és nem fejlődnek ki, ha azonban a szőlőlevél harmattól nedves lesz, vagy éppen esős az időjárás, akkor a gomba hihetetlen gyorsan elterjed. Nemcsak nedves időjárás kedvez azonban a terjedésnek, mert a közönséges harmat is elég erre, de az eső mindenesetre rohamosabban fejleszti.

Ha már egy-két levél elpusztul a szőlőtőkén, azután gyorsan meglepi az összes leveleket, a szőlővesszők kopaszon maradnak, csak az éretlen fürtök csüngenek rajtuk. Ezután megtámadja a peronospora előbb a zöld vesszőket, azután a fürt kocsányát, a bogyók szárait és a fürt ily módon éretlenül leperog. Az éretlen vesszőknek ily módu pusztulása, még ha a peronospora azon évben megsemmisülne is, kihat a jövő évi termésre, mert a szemek nem érnek be és másik évben nem fakadnak termésre.

A peronospora rendszeren július utolsó napjaiban vagy augusztus elején mutatkozik s néha, neki kedvező időjárás mellett, már augusztusban teljesen tönkre teszi a leveleket; ha ez csakugyan augusztusban megtörténik, akkor a fürtök egészen tönkre mennek, mert a szőlőbogyót a levelek táplálnák, azok fejtik ki benne a cukrot, levelek nélkül egres állapotban kell azoknak össze fonnyadni. Ha azonban a peronospora fejlődése hátráltatva van nagyobb szárazság által, úgy a levelek később hullanak le, a fürtök úgy ahogy megérnek, de kellő cukor tartalmuk hiányzik, a bor sokkal rosszabb lesz.

Az őszi hidegek beálltával a peronospora látszólag megsemmisül, de a természet gondoskodott arról, hogy végképpen el ne pusztuljon, azon a helyen, hol már egyszer megjelent, a következő években újra fellep. Megesik azonban, hogy a következő évben, sőt több évben is észrevehetetlen módon szünetel, mert nem kedvez terjedésének az időjárás, mihelyt azonban megkapja azt, ami neki szükséges azonnal elterjed. Ennél fogva ahol már egyszer fellépett, ott mindig tartani kell tőle, mert mikor már láthatóvá lesz, akkor nehezebb a pusztítása.

A francziák és olaszoknál ha nem védekeznek, minden évben elterjedne, amit bizo-

nyit a náluk próbára mindig ellensor nélkül meghagyott darab szőlők állapota. Ezért ott kérdésbe se teszik, hogy mit csináljanak, minden évben jó előre ellátják szőlőiket ellenszerrel. Nálunk még nem oly régi a baj, nincs úgy ki tapasztalva és így még nem vagyunk tisztában azzal, hogy minden körülmények között előre alkalmazzuk-e a védekezést, mert ez az ország időjárási viszonyaitól függ? De mindenesetre résen legyünk és amint legkisebb mértékben észreveszünk, azonnal kövessünk el mindent, hogy terjedését megakasszuk. Sajnos dolog, hogy a valószínűség inkább ott áll, hogy nem sokáig leszünk ezen habozásban, hanem minden évben már nyár elején foganatosítanunk kell a védekező eljárást és az olyan teher lesz ránk nézve, mint a szőlőnek bármely más munkája. De ez nem aggaszthat bennünket, mert ennek a betegségnek csalahatatlanság és biztos óvszere van, mindössze annyi a veszteségünk, hogy költségbe kerül.

(Folyt. köv.)

Állati betegségek. Szatmárvármegye területén a loállomány között a takonykór oly nagy mérvben lépett fel, hogy a földművelési miniszterium a Szatmár város területén lévő összes loállomány megvizsgálását rendelte el. Eltörülte továbbá a lóvásárok tartását és az adás-vevés megátlása czéljából elrendelte, az összes lólevelek bevonását. Végül a honvédelmi minisztert megkereste, hogy a vármegye területén semmiféle lovas-hadgyakorlat megtartását, lovascsapatok átvonulását és a tartásra kiadott honvéd- vagy közöshadseregbeli lovak bevonását az idén ne engedje meg.

Budapesti gabonatözsde. Julius 31-én. Buza őszre 9.85 pénz, 9.87 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 5.67 pénz, 5.69 áru. Zab őszre 5.46 pénz, 5.48 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 15.38 pénz, 15.50 áru.

Irodalom és művészet.

— **Csigabigák.** Adomák, humoros versek és szatirikus gondolatok. Irtá dr. Gágász. (Boross Vilmos) Karczag. Kiadja Szódi S. könyvkereskedése. Ára 40 kr. A könyvecske szerzője Boross Vilmos fővárosi hírlapíró, a »Nagy Kunság« főmunkatársa. Boross tolla nem ismeretlen, legutóbbi művét a »Mátyás királyt« csak az imént dicsérte meg Kossuth Lajos nagy hazánkfiá. A »Csigabigák«-at még mint élelzap szerkesztő irta. Eredeti adomáskönyv ugyanis nagyon kevés jelenik meg, s bár a »Csigabigák« nem igényelnek különös elismerést, az hisszük a tréfás olvasmányokat kedvelő közönség szívesen fogadja.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Med. univ.

Dr. Sichermann Adolf

az összes gyógytudományok tudora

MASSAGE-GYÓGYGYMNASTIKAI

ÉS

orthopädiái (testgyógyászati)

rendelő helyisége:

Debreczen, Nagy-uj-utca 1708. sz.

Rendelés egész nap.

Szegényeknek vasárnap d. e. 8—10 ingyen.

Kunz József és Társa

BUDAPEST DEBRECZEN, N.-VÁRAD
Kistemplom-bazár.

Francia batist

előnyös bevásárlás folytán, rendkívül
olcsó **leszállított** áron.

Kiházásitási kelengye

teljes kiállítással.

Vászon, kész fehérenemű, divat-rövidaru
butor-szövet, szőnyeg, függöny, ágy és
asztalterítő, paplan és matrác-raktár
dus választékban, jutányosan szabott
árak mellett.

Lynoleum (parafa szőnyeg)

bizományi raktár gyári áron.

Pike, trico, plüs

NYÁRI PAPANOK

és mindenféle

fürdő cikkek.

Minden hölgynek, ki szép, és az akar maradni!
Minden hölgynek, ki nem szép, de az akar lenni!

Miután a mindenfelől mint ártalmatlan és
igen hatásosnak ismert és kedvelt

dr. Spitzer-féle szépségkészítmények

a „Salvator“ gyógyszerárban Nasicban, Eszék
mellett, annak special-laboratoriumában a szép-
ség ápolására — készíttetnek, de sokféle azo-
kat utánozni vagy megtámadni kívánják:
bátorkodik a „Salvator“-gyógyszerár Nasicban,
Eszék mellett, a t. hölgyvilágot figyelmeztetni,
hogy

dr. Spitzer arczenőcse — — — — — a 35 kr.
dr. Spitzer mosdóvize — — — — — a 40 kr.
dr. Spitzer valódi Salvator-szappanja a 50 kr.
dr. Spitzer lyoni rizsiszteje — a 50 és 80 kr.
ólom és higany nélküli, újonnan felfalált eljárás,
szerint készítve — csak akkor szüntetnek meg
minden szeplőt, porszenést, bőratkat, bőrfoltot,
ha a teljes czéget: Salvator-gyógyszerár
Nasicban, Eszék mellett — világosan mutatják.
— Felvilágosítások a haj, bőr, kezek stb.
minden szépséghibájáról, és érdekes röpirat:
„Toilette-titkok“, ingyen és hármentve. Ismét-
eladóknak különösen nagyengedmény. 1 frton
alól semmi sem küldhető. 3 frton felül hár-
mentve. Csomagolás ingyen. Küldeményünk tar-
107 talma kívülől föl nem ismerhető. 21—10

Kapható Debreczen: Tóth Béla Mi-
halovich István, Dr. Rotschnek V. Emil gyógy-
szerész uraknál.

Er-Mihályfalván: Mátray István gyógy-
szerész urnál. 107. 17—16

Eladó nyaraló.

A város közvellen közelében egy
szép és a mellett **jóvedelmes**
nyaraló

eladó. Felvilágosítást ad a **kiadóhi-
vatal.** 339 —3

Kiadó és eladó föld.

A sámsoni országut mellett levő új-
osztású földön 80 cat. hold föld, gazda-
sági épületekkel ellátva 1891. szeptember
hótól kezdve több évre haszonbérbe ki-
adó vagy örök áron eladó. Értekezhetni
erről a tulajdonos **Erdélyi Ferencz-**
czel, Miklós-utca 1925. 355 4—1

Megmaradt árúk kiárúsítása.

IGEN OLCSÓ LESZÁLLITOTT ÁRAK!!

Az egyesült magyarhoni üvegyárak részvénytársaság

raktár felosztás és üzlethelyiség átadása folytán az ottan még felma-
maradt s általam átvett

üveg- és porcellán-árúkat

most már saját üzletemben

igen olcsó árak mellett

árúsítom ki.

Kaszanyitzky Endre

Piacz, 1900.

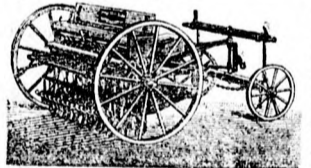
Clayton és Shuttleworth bizományraktára.

Clayton és Shuttleworth-féle eredeti új

„HOLLINGSWORTH“ gyűjtőgépek

amerikai Hickory-diófából, továbbá saját gyárt-
mányu új

„HOLLINGSWORTH“ gyűjtőgépek
kőris-fából és o'ajban edzett aczélfogakkal; ere-
deti Clayton és Shuttleworth-féle

Baker rosták

üszögtisztítóval vagy a nélkül, vasrámás **fonott** szitákkal.

Konkolyozók (Trieur)

Gépszükségletek: oliva-gépolaj, gépszijak, gumi-
lemez, aczéldobsinek, locomobil-csővek, csőprések,
vizállás-üvegek, manometerek, tisztító-csepű, olasz-
kender, gépészeti szerszámok stb. stb. a legjutá-
nyosabban beszerezhetők

BAUER és TÁRSA

gazdasági géposarnokában
DEBRECZENBEN.

Gyár és iroda: N.-Péterfia 871. sz. (telefon összeköttetés).

Raktár: N.-Péterfia 853. sz. (helyi vasut megálló.)

Újonnan berendezett **gazdasági gépgyára** mindennemű gépek és szi-
vattyuk javítását, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan
és jutányosan teljesít.

Hatóságilag engedélyezett
VÉGELADÁS
 Nagytemplom tér, Stenczinger-ház.
 A még rakáron levő szintartó Karton, Toile, Zephir és Batslok árát újból tetemesen leszállítottam s azokat, valamint összes áruimat **hatóságilag engedélyezett végeladási árakon** adom el.
 Kiváló tisztelettel
 HEIDER ANTAL.
 364 5-1

Haszonbérbe kiadó.

A h.-hadházi most tagosított határ **legjobb** részén, H.-Dorog alatt, egy 200 cath. holdas, kitünő minőségű tagbirtok, esetleg **dohány termelési** engedéllyel, egészen új gazdasági épületekkel, f. é. ősztől kezdve **haszonbérbe kiadó.** — Értekezhetni iránta **Szinay Gyulánál** (Debreczen, kis-csapó-utca 383.), vagy **Veszprémy Istvánnál** H.-Hadházon. 324 6

MAJOLIKA ÉS PORCZELLÁN

Cserépkályhának

a legszebb kivitelben és elismert **kitünő fűtőképességgel, a Szilács mellett, halászi első magyar agyagárú gyárból, előnyös árak mellett** ajánl

SESZTINA LAJOS
 Debreczenben.

310.

10-7.

MÉHÉSZ JÓZSEF

szijgyártó üzlete

DEBRECZEN, nagy-csapó-utca, Stenczinger-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

szijgyártó üzletemet

a mai kor kivánalmainak megfelelően berendeztem.

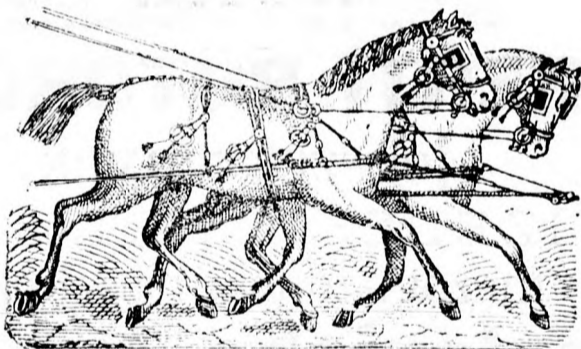
Üzletemben készen kaphatók a legjobb fajta bőrből készült

kocsizó löszerszámok

valamint ígás hámok is többféle választékban.

Megrendeléseket, ugyszintén javításokat, a legjutányosabb árszámítás mellett a meghatározott időre gyorsan elkészítik.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

maradtam tisztelettel

MÉHÉSZ JÓZSEF
 szijgyártó.

339

9-4

Férfi chifon-ingek

gallér vagy a nélkül 1-50, a hírneves Schroll-féle chifonból, három minőségben, 1-90. 2-20, 2-60.

Gallérok, kézelők, ZSEBKENDŐK

MINDEN ÁRHOZ.

Harisnyák

urak, nők, gyermekek részére.

CZÉRNA- és SELYEM-KEZTYÜK, napernyők,

ESERNYŐK

legelőszőbb beszerzési forrása

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNEL

Debreczen, Rózsater.

366

LA EHNE-INTÉZET

SOPRONBAN.

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

Uj növendékek a szünidői két hónapon is fölvétetnek.

Értesítővel, prospektussal szívesen szolgál

282

14-8

az intézet igazgatósága.

Előleges jelentés!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a **csapó-utcán levő**

„**Arany Sas**“-hoz czimzett kávéházat

megvettem s azt **f. évi augusztus elsejével, azaz szombaton**

ünnepélyesen megnyitom.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni szerencsém van, hivatkozva a debreczeni „Hungaria“ kávéházban főpinczéri minőségben évek során át tett szolgálatomra, bizalommal fordulok a nagy közönséghez, hogy pártfogást és jóakaratu támogatást kérjek.

E téren szerzett tapasztalataim elég garantíát nyújtanak arra, hogy kávéházi üzletemben a legpontosabb kiszolgálás mellett a legjobb s a legízletesebb italokról s hideg ételekről gondoskodjam.

A n. é. közönség szíves és jóakaratu pártfogását kéri

tisztelettel:

Winkler Mihály,

261 2-2

kávé.

JÉGHIDEGVÍZ a „Margit“ fürdőben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy fürdőintézetemet a legujabb vívmányú **hidegvíz szivattyúval** szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

zuhany-termemet

jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegvíz Bazint is jéghidegvízzel láthatom el.

Gőzfürdő-jegy a pénztárnál 60 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . . 65 kr.

Zuhany-jegy a pénztárnál. 30 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . . 44 kr.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri

287 —8

tisztelettel

a tulajdonos

Legujabban szabadalmazott

m o s ó g é p e k,
kerti lóczák,

KERTI BUTOROK,
jégszekrények,

TIZEDES MÉRLEGEK,
mezőgazdasági eszközök,

a legjobb kaszák
írásbeli jótállással,

vas- és kátránytető-lemezek,

valódi „FUCHS“-féle
rokás jegyű szerszámok

minden iparághoz.

Minden vasáruba vágó cikkek
legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap, kívánatra, bérmentve küldetik.

TÓTH GYULA

330 100-70

ELŐBB

TÓTH LAJOS ÉS TÁRSA

vaskereskedése Debreczen, főpiacz városház és czepléd-utca sarkán.

